

Razmišljanja arhitekta Mihe Kajzelja o novem bivaku:

»Alive« na Kotovem sedlu (po knjigi Alive – Živi)

Razlogi za postavitev

Na prvi pogled se zdi ideja o postavitvi bivačka na Kotovem sedlu nepotrebna. Sedlo je naravni zaključek lahko prehodnega sveta, do njega lahko pride vsak normalen planinec. Od tam naprej pa vodijo tri zahtevne planinske poti na Jalovec, Kotovo špico in Ponce ter proti Mangartu, ki so v letnem času dostopne le zelo izurjenim planincem, pozimi pa je vzpon po njih pravo alpinistično dejanje. Vendar je ravno to, da se na sedlu končuje lahko prehodni svet in se nad njim začenja svet težko dostopnih vrhov, poglobljeni razlog, da je postavitve na tej točki smiselna. Bivak je izhodišče za nadaljnje vzpone in oporna točka za dolga grebenska prečenja, katerih trajanje lahko preseže okvir enodnevne ture. Zelo podobno so postavljeni bivaki B1, B2 in B4, ki pomenijo izhodišča za težje osvojljive vrhove nad gorskimi planotami.

S postavitvijo tega zavetišča so se brez dvoma izboljšale možnosti za grebensko prečenje

grebena Ponc in grebena proti Mangartu ter samega vzpona na Jalovec po severnem grebenu, za alpiniste pa so bolj izvedljivi alpinistični vzponi v Jalovcu in Šitah. Novi bivak pa je tudi prva izmed postojank, katerih postavitev so si zaželeli in jo tudi uresničili gorski reševalci, ki jim bo še kako koristil pri reševanju vse večjega števila predrznih, slabo opremljenih in kondicijsko slabo pripravljenih meščanov, ki jih zatajevana želja, da bi se vrnil nazaj k naravi, od časa do časa silovito in brezglavo požene v hribe.

Izjemnost naravnega pejsaža visokogorskih podov in ideja o postavitvi

Podi pod Kotovim sedlom so enkratni naravni pejsaž. Za delovanjem ledenika je ostala sled v obliki odloženih balvanov. Prostor je na tej točki zelo odprt in ponuja bajne poglede na

Na vrhu sem

*Svojo utrujenost položim
na mehko trato,
tesnobo stresem
čez steno prepadno,
skrbi in težave
izdihnem v veter.*

*Odnese jih,
skupaj s kavkami,
kot noč črnimi,
razseje jih nad temačne globeli,
čez kotanje, mrko
ozirajoče se vame.*

*Porazgubijo se,
skrbi in težave,
skupaj s tesnobo se
izničijo,
razblinijo.
Ni jih več.*

*A jaz sem!
Na vrhu!
Sam in srečen!*

Aleš Tacer

ostenja Šit in Jalovca ter vzdolž grebena Ponc. Ta gorski predel je s podobo sijočega kristala Jalovca nad temnim breznom eden izmed biserov naše gorske narave in pomeni eno njenih najlepših in najbolj divjih podob. Povabilo kranjskogorskih in rateških gorskih reševalcev pod vodstvom Janeza Kunstlja in Francija Koširja, naj jim narišem načrt za bivač, sem sprejel z željo, da z novim bivačom ne bi bila prizadeta prvobitna in nedotaknjena narava pod sedlom. Zato je ideja postavitve temeljila na tem, da bi bil v naravni okvir umeščen čim bolj neopazno in bi se z naravo čim bolj spojil. Novi bivač je v množici balvanov, ki so nametani po visokogorski planoti, še en nov kamen, ki pa je hkrati tu-

di prostor za začasno bivanje. Oblikovan je kot oglat in nesimetrično prisekan siv volumen, ki ga od skal ločijo le okrogla okna. Stoji zraven velikanskega razpočenega balvana, ob katerega je umeščen kot klin, ki podpira skalno gmoto. S takšnim načinom postavitve sem poskusil izraziti podrejenost človeka mogočni gorski naravi.

Oblikovna pojavnost bivaka

Oblikovanje bivaka sporoča, da je območje nad 2000 m svojevrsten svet, ki ga obvladujejo veter, sneg in led, zato je tudi arhitekturno oblikovanje podrejeno drugačnim zakonitostim kot v dolini in se pravzaprav bolj zgleduje po atmosferskih plovilih kot pa po tradicionalni gorenjski arhitekturi. Futuristični videz vhodne fasade z okroglimi okni, ki spominja na vesoljsko plovilo, je izraz funkcije, saj je z njimi pogled iz notranjosti osredotočen na posamezne izseke v gorski pokrajini, ne glede na to, ali v bivaču ležimo, sedimo ob jedilni mizi ali pa stojimo pred vhodnimi vrati. Ko se zjutraj naredi dan, lahko že v ležečem položaju preverimo, kakšno je vreme nad Šitami ali na drugi strani, proti Poncam. Glede oblike ni naključna primerjava s knjigo in filmom Alive (Živi), v kateri je avion nesrečno pristal na samotnem ledeniku v Andih. Menda je tudi v zgodovini doline Tamar ena takšnih zgodb strmoglavljenih avionov, namen tega bivaka pa je, da bi njegovi uporabniki preživeli in se življenja veselili.

Bivaki so manifest sodobnega odnosa do gorske narave

V dobi mobilnosti in informacijske tehnologije so gore zaradi hitrih povezav postale lažje in hitreje dostopne, zato se pomen oskrbovanih planinskih koč izgublja. Vse več je enodnevnih izletov v gore, vse manj pa prenočevanja v planinskih kočah, ki je bilo v predavtomobilski dobi nujno. S tem se spreminja tudi značaj planinskih postojank, saj postajajo bolj rezervna možnost kot pa poglobitveni cilj. V tem pogledu so bivaki nekakšna newageovska varianta planinskih koč, saj ponujajo točno to, kar sodobni planinec potrebuje: možnost zavetišča, če ga presestetijo slabo vreme, tema ali izčrpanost. ○